

Emma

- lässtopp och läslogg, diskussions- och skrivuppgifter

Ämne: Svenska, Svenska som andraspråk

Årskurs: 7-9, gymnasiet, vux och SFI

Lektionstyp: Lässtopp och läsloggar, diskussionsuppgifter och skrivuppgift

Lektionsåtgång: 2-10

Den här lektionen är skriven av Jenny Edvardsson.

Jenny är lärare i svenska och historia på Wendesgymnasiet i Kristianstad.

Läs gärna mer på hennes blogg: jennypawendes.blogspot.se

Introduktion

Jane Austen föddes 1775 och under sitt liv skrev hon flera romaner. Flera av dem handlar om kärlek och kärleksintriger. Så gör också romanen Emma som publicerades första gången år 1816. I romanen får läsaren möta huvudpersonen Emma, en ung kvinna som bor med sin far i ett stort hus kallat Hartfield i Highbury. Emma älskar att lägga sig i andras liv och framför allt att smida äktenskapsplaner genom att para ihop olika människor med varandra.

Inför läsning - skapa förförståelse

För att få en förförståelse för boken och vad den kommer att handla om kan du ta hjälp av de tre frågorna nedan:

1. Titta på boktitel, omslag, författarnamn och baksidestext.

Vad för slags bok verkar det vara?

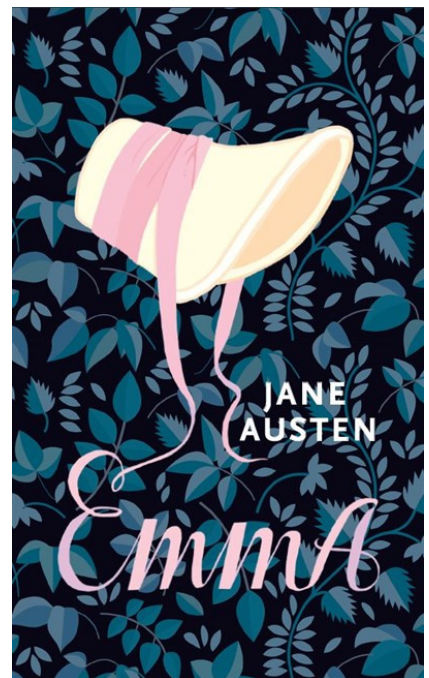
2. Vad tror du att boken kommer att handla om?

Vad är det som får dig att tro detta?

3. Har du läst någon bok tidigare som du tycker påminner om denna? Vilken är det, i så fall?

Tips!

Låt gärna eleverna reflektera enskilt och skriva ner sina svar innan frågorna lyfts i helklass.

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

Lässtopp och läsloggar

Du ska få läsa romanen Emma. Läsningen är uppdelad i sju olika lässtopp och till varje lässtopp finns det läsloggar (frågor) som ska besvaras. Innan du börjar läsa är det bra om du går igenom alla frågorna som finns nedan.

Lässtopp 1 (sidorna 7-32)

1. Vad får du veta om Emma? Hur är hon som person? Vad tycker hon om att göra? Hur ser hennes vardag ut?
2. Vem är fröken Taylor? Vilken relation har hon till Emma och till Emmas far?
3. Vem är Harriet? Vad får du veta om henne?
4. George Knightley är orolig för att Emma och Harriet träffas så mycket. Varför det?
5. Emma lyckas få Harriet (fröken Smith) att tacka nej till herr Martins frieri. Gör hon rätt som blandar sig i Harriets liv. Vad tycker du?
6. I vilken miljö utspelar sig handlingen?
7. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 2 (sidorna 33-59)

1. Herr Knightley och Emma blir nästan ovänner när de ses. Vad beror det på?
2. ”Kärleken är viktigare än pengar” står det på sidan 38. Är det så? Hur tänker du?
3. Varför är Emma så säker på att prästen herr Elton är förälskad i Harriet? Hittar du några ledtrådar i texten?
4. Herr Woodhouse säger flera gånger i romanen ”Hon hade ju det så bra när hon bodde här” (s 46) när han talar om fröken Taylor (eller fru Weston som hon heter numera). Vad kan han mena med det?
5. Hur firar Emma och hennes pappa jul?
6. Emma tycker att herr Elton uppträder konstigt under hela julfirandet. När hon är på väg hem förstår hon varför. Vad är det herr Elton berättar för henne (sidan 57-59)?
7. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 3 (sidorna 60-88)

1. Vem är Jane Fairfax? Varför ska hon flytta till Highbury?
2. Att gifta sig var viktigt i det samhälle som boken utspelar sig i. Hur är det i dag? Är det viktig att gifta sig? Hur tänker du?
3. Emma har många idéer om hur saker och ting ska vara. Hur har det framkommit i boken så här långt?
4. På sidorna 86-87 blir Emma upprörd över att herr Knightley verkar förtjust i Jane Fairfax. Vad kan det bero på?
5. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 4 (sidorna 89-114)

1. Vad är The Crown för något?
2. Vilket intryck får du av prästens fru (fru Elton)? Hur verkar hon vara som person?
3. Vad tycker huvudpersonen Emma om fru Elton? Ge exempel från texten som styrker din tolkning.
4. Under middagen på Hartsfield berättar fröken Fairfax att hon varje dag går till postkontoret, något både herr Woodhouse och fru Elton, tycker är fel. De vill inte att hon ska gå till postkontoret på egen hand. Fröken Fairfax står dock på sig. Varför tror du att det är så viktigt för fröken Fairfax att gå till postkontoret? Varför vill hon inte att någon annan hämtar hennes post?
5. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 5 (sidorna 115-142)

1. Herr Elton vill inte dansa med Harriet. Vad kan det bero på?
2. På sidan 134 är Emma arg och besviken på sig själv. Vad är det som gjort att hon känner så?
3. Varför är fru Weston upprörd (sidan 139)? Hur reagerar Emma på det som fru Weston berättar?
4. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 6 (sidorna 143-177)

1. Flera gånger i romanen har Emma sagt att hon aldrig ska gifta sig. Vad är det som får henne att ändra sig? Vem är det hon ska gifta sig med?
2. ”Deras lycka hotades av två problem: fadern och Harriet” står det på sidan 156. Varför är fadern och Harriet problem?
3. Emmas pappa blir inte så glad när Emma berättar att hon ska gifta sig. Vad kan det bero på?
4. På sidan 168 säger herr Elton till sin fru: ”Som du vet, min kära, försökte fröken Woodhouse förföra mig innan jag träffade dig”. Varför säger herr Elton en sådan sak?
5. Är det något i romanen som du reagerar på (gillar, ogillar, undrar över, känner igen...)?

Lässtopp 7 (efter att hela boken är läst)

1. Vilket ställe tycker du var det mest intressanta i boken?
2. Var i romanen blev du överraskad?
3. När började du förstå hur boken skulle sluta?
4. Finns det något som du känner att författaren kunde ha berättat mer om?
5. På vilket ställe i romanen kunde du känna igen dig i huvudpersonen eller i någon av de andra karaktärerna?

Tips!

Låt alla elever i klassen läsa romanen och bestäm datum då alla ska ha hunnit läsa fram till de olika lässtoppen (alternativt läs romanen högt under lektionstid).

Låt eleverna besvara frågorna till de olika lässtoppen skriftligt och individuellt.

Dela sedan in eleverna i grupper, där de får berätta om sina svar för varandra.

Avsluta med att följa upp frågorna i helklass.

Diskussionsuppgift - giftermål och kärlek

Sedan Jane Austen skrev romanen Emma har synen på äktenskap och relationer förändrats. Då var det viktigt att vara gift. En del gifte sig av kärlek men många gifte sig för pengar och status. Idag tänker många att ömsesidig kärlek är viktigt för att gifta sig men det finns också många som menar att man inte behöver vara gift för att bo ihop med den man älskar. Hur tänker du? Är det viktigt att älska den man ska gifta sig med? Behöver man vara gift för att bo ihop med sin älskade?

Tips!

Låt eleverna få fundera över frågorna först på egen hand, sedan i smågrupper och slutligen i helklass.

Vilka olika åsikter och tankar kommer fram? Samla dem på tavlan.

Diskussionsuppgift - klassiker

Emma är en roman som än idag fångar läsare. Du har precis läst en återberättad version av romanen. Vad tycker du om den? Vad är det som gör att människor än idag väljer att läsa denna roman? Vad är det som gör den läsvärd?

Tips!

Låt eleverna få fundera över frågorna först på egen hand, sedan i smågrupper och slutligen i helklass.

Vilka olika åsikter och tankar kommer fram? Samla dem på tavlan.

Skrivuppgift - bokrecension

I denna uppgift ska du skriva en bokrecension av romanen du läst.

I recensionen ska du se till att du har med svaren på alla de frågor som finns här nedan.

Texten ska skrivas i löpande form och vara indelad i stycken.

Ta gärna hjälp av det du skrivit i läsloggarna under lässtoppen.

1. Vem har skrivit romanen?
2. Vilken titel har romanen?
3. Vem är romanens huvudperson?
4. Vilka andra viktiga personer finns det i romanen?
5. När (i vilken tid) utspelar sig handlingen?
6. Var (i vilken miljö) utspelar sig handlingen?
7. Vad handlar romanen om?
8. Vilket omdöme skulle du vilja ge boken? 1 är mindre bra och 5 är mycket bra. Motivera ditt svar.
9. Vem skulle du vilja rekommendera boken till?

Exempel på hur du kan inleda din recension:

Jag har läst en återberättad version av romanen Emma som är skriven av Jane Austen. Romanen handlar om huvudpersonen Emma. Emma är en ung kvinna som bor i ett stort hus med sin pappa i byn Highbury i England.

Emmas nya väninna

Herr Woodhouse tyckte mycket om att få besök av sina vänner. Men han gillade inte att lämna Hartfield, inte ens för några timmar. Ibland promenerade han en stund i den stora trädgården, men längre än så ville han helst inte gå. Det var i hemmet han kände sig trygg. Under många år hade herr Woodhouse varit sjuklig och klen. Han blev bara orolig om han var tvungen att åka iväg från Hartfield. George Knightley var nog den vän som herr Woodhouse tyckte bäst om. Men han blev också förtjust när paret Weston kom på besök. De tre damerna fru och fröken Bates samt fru Goddard var ofta bjudna till Hartfield. På senare tid hade även den unga prästen, herr Elton, börjat komma. Kanske var det Emmas vackra leenden som lockade honom till familjen Woodhouse hem.

Fru Bates var änka sen länge. Hon var en mycket gammal dam som levde ett enkelt liv tillsammans med sin dotter, fröken Bates. Dottern var varken ung, vacker, rik eller gift men alla tyckte om henne ändå, även om vissa ansåg att hon pratade för mycket. Hon var vänlig och glad och kunde prata hur länge som helst om nästan vad som helst.

Fru Goddard var rektor för en skola för flickor, en internatskola. Eleverna fick inte bara sin undervisning på skolan, de bodde där också.

En morgon fick Emma ett brev från fru Goddard som undrade om hon fick ta med sig fröken Harriet Smith till Hartfield. Harriet var 17 år gammal. Emma visste hur hon såg ut. Hon hade lagt märke till flickan eftersom hon var så vacker. Emma svarade att Harriet var mycket välkommen.

Ingen visste vilka Harriets föräldrar var. Men någon hade i alla fall betalat för att hon skulle få gå i fru Goddards skola. Och när hon var klar med skolan hade samma person sett till att hon blev betalande gäst där.

På kvällen tog fru Goddard med sig Harriet Smith till bjudningen på Hartfield. Fru och fröken Bates var också där, liksom herr Elton och George Knightley. Men Emma pratade mest med Harriet. Hon tyckte inte att den unga kvinnan verkade särskilt intelligent eller klok men hon var trevlig och behaglig. Och så var hon ju så vacker med sina blå ögon och det blonda håret. Harriet berättade att hon under sommaren hade bott en månad på en bondgård hos familjen Martin. Tidigare hade hon gått i skolan med de två dottrarna och blivit god vän med dem. Deras mor var änka. Sonen i familjen, Robert Martin, tog hand om djuren och jordbruket. – Jag tycker mycket om herr Martin, sa Harriet. Han är verkligen en snäll och vänlig ung man.

Emma hade hört talas om familjen Martin eftersom herr Knightley ägde deras gård. De hyrde den av honom. Emma trodde nog att familjen var bra och skötsam. Men de var förstås enkla

och obildade människor. Det passade inte alls att Harriet var nära vän med familjens döttrar. Det tänkte Emma se till att ändra på. Dessutom blev hon orolig när Harriet pratade så varmt och uppskattande om herr Martin. Jag hoppas verkligen att hon inte vill gifta sig med honom, tänkte Emma för sig själv. Hon skulle ta hand om Harriet och presentera henne för stadens finare människor. Hon tänkte också lära henne hur en fin dam uppför sig.

Harriet besökte ofta familjen Woodhouse. Hon och Emma blev snart goda vänner. Emma saknade fröken Taylor, eller fru Weston som hon hette nu, men det var nästan lika trevligt att träffa Harriet. De tog långa promenader tillsammans och Harriet var lycklig över att en så fin ung dam som Emma ville vara hennes vän.

Inte ens Harriet visste vilka hennes föräldrar var, men Emma var säker på att hennes pappa var en fin herre, en riktig gentleman. Just därför måste hon träffa rätt sorts folk, ansedda och viktiga personer som kom från fina familjer.

Hon borde inte vara vän med bönder som familjen Martin och andra enkla, obetydliga människor.

– Du ska bara umgås med bättre folk, sa hon till Harriet.

Under en av flickornas promenader mötte de herr Martin. Emma hälsade inte på den unga mannen. Hon gick och ställde sig en bit bort medan han pratade med Harriet. Hon tyckte i alla fall att han såg prydlig ut, han var välklädd för att vara bonde. Efter några minuter gick Robert Martin vidare.

– Tänk att vi mötte honom! Så underligt! sa Harriet glatt till Emma. Vad tyckte du? Visst ser han ganska bra ut?

– Vacker är han absolut inte, svarade Emma. Men det gör kanske inte så mycket. Det är värre att man genast märker att han inte är någon fin herre. Han saknar ju helt stil, han är en riktig bondlurk.

– Nej, någon riktig gentleman är han kanske inte, sa Harriet och rodnade.

Det märktes att hon skämdes.

– Sen du blev bekant med mig har du mött flera bildade och väluppfosttrade herrar, sa Emma. Herr Knightley och herr Elton är ju helt överlägsna en drummel som herr Martin. Det måste du väl hålla med om? Märkte du inte hur klumpigt han uppträdde nyss?

– Ja, jämfört med herr Knightley är han förstås en enkel man, svarade Harriet.

– Jämfört med herr Elton också, sa Emma. Visst är prästen god, glad och vänlig? Jag har märkt att han är riktigt förtjust i dig!

Harriet rodnade igen.

Emma tyckte att herr Elton och Harriet skulle passa bra ihop. De kunde bli ett vackert par.

Om de en dag bestämde sig för att gifta sig tänkte Emma ta åt sig äran av att ha fört dem samman. Hon hade redan börjat planera för deras äktenskap.

George Knightley var på besök hos fru Weston. Herr Weston var inte hemma, han hade åkt till London i affärer.